

Freds rörelsen i Kungälv

Minnesanteckningar från studieresan till Helsingfors 5 – 8 oktober 2017

Deltagare: Ann-Charlotte och Ville Brandberg, Solveig Lanzén, Lars-Olof Olsson, Evert Svensson, Steffen Bové, Åse Hansson, Märit Larsson

Torsdag 2017-10-05

Efter en lugn flygresa och lunch vid Järnvägstorget anlände vi till den teologiska fakulteten vid Helsingfors universitet. Universitetet har inrättat en ny mångvetenskaplig forskningsenhet Religion, Conflict & Dialogue som ska bedriva djupgående forskning i religionernas roll i konflikter och konfliktlösning.

I universitetets lokal Tankehörnan träffade vi *Elina Vuola*, professor på den nya forskningsenheten, samt *Martta Lindström*, kontaktchef på universitetets enhet för samhällsrelationer. De berättade om bakgrunden till och syftet med projektet. Religioner spelar en allt viktigare roll i den senaste tidens globala utveckling. Religionerna är en del av de globala problemen, men de är också en del av lösningen. Genusaspekter ägnas särskild uppmärksamhet. Kvinnorna negligeras ofta i fredsprocesserna trots att de har mycket kunskaper, som kan bidra till bestående fred. När fredsmäklaringsfunktionerna koncentreras till de övre hierarkiska nivåerna i samhällen och religiösa samfund, blir kvinnorna oftast underrepresenterade och deras expertis förbises, konstaterar Elina Vuola. Alla inblandade borde inse att män inte representerar hela samhället och att de inte nödvändigtvis är medvetna om hur kvinnor påverkas av konflikter. Vi skall inte heller glömma att genusfrågor också gäller män, säger Elina Vuola. Religiös och annan radikaliserings förekommer ofta hos unga män. Varför det är så och vad man kan göra åt det är en genusfråga, säger hon.

Efter samtalet med Elina Vuola och Martta Lindström deltog vi i seminariet Utopias of Peace. Först lyssnade vi till ett samtal med rubriken What would feminist peace look like? Hur skulle en feministisk fred se ut? Samtalet kretsade runt frågorna om varför kvinnor har blivit på sin vakt mot en fred som alltför ofta förvandlas till en våldsam fred. Hur kan antirasistiska ord och handlingar sammanfalla med en fred som tar hänsyn till kön? Hur kan vi bygga en inkluderande feministisk fred?

Rita Manchanda, journalist, författare, forskare och aktiv i kampen för mänskliga rättigheter, samt Minna Seikkula, feminist and antiracist, talade om Vad är fred? Vi fokuserar på att få slut på politiska strider och offer därmed kvinnors rättigheter, när vi tillåter ojämlikhet och att kvinnor utesluts i fredsförhandlingar. Fokus på säkerhet och inte på fred står i vägen för feministisk fred. Frågan om migration har förvandlats till en säkerhetsfråga.

Efter samtalet visades en dokumentärfilm, Boiling Point, av Elina Hirvonen. Den skildrade två sidor av ett argt och delat Finland: asylsökande på ena sidan och en anti-immigrant gatugrupp kallad Soldiers of Odin på den andra. Behållningen av filmen var nog för många av oss samtalet mellan två män med motsatt uppfattning i en bastu.

Fredag 2017-10-06

Klockan 10 anlände vi till Fredsstationen vid Loktorget i Helsingfors. Fredsstationen var en gul träbyggnad, som låg inklämd bland stora hyreshus. Vi hälsades välkomna av *Ulrika Mikkola* som gjorde sin praktik i huset. Hon berättade att Fredsstationen byggdes 1907 i Vammelsjokki på den ryska sidan och fungerade som järnvägsstation. 1924 flyttades den till Helsingfors och när den upphörde att vara station, köpte Fredsförbundet byggnaden och 1984 flyttades den till sitt nuvarande läge. I huset finns kontor, arkiv och förråd för flera olika föreningar.

Fedsförbundet är en medborgarorganisation, som fungerar som takorganisation för över tio andra finländska fredsorganisationer, bl. a. Vapenvägrarförbundet, De hundras kommitté och Kristliga Fredsrörelsen. Fredsförbundet arbetar globalt med krishantering, medling och fredsbyggande. Förbundet stöder FN:s arbete och arbetar också för kärnvapenedrustning och en effektivare kontroll av vapenhandeln.

På Fredsstationen träffade vi också *Jessica Calonius*, en volontär som arbetade med de asylsökande. Hon anser att flyktingar behandlas inhumant och orättvist i Finland. Jessica visade oss det stora huset, där vi på andra våningen träffade en representant för Fredsskolan. I huset fanns Fredsskolans kontor, där vi fick exempel på hur man arbetar med fredsfostran genom aktivitetsdagar för skolelever och studiegrupper, där man använder dramametoder. Man organiserar också utbildning för skolpersonal och ger ut böcker och annat arbetsmaterial för skolor och ungdomsgrupper. *Fredsskolan får bidrag från staten för sitt fredsarbete och sin ungdomsverksamhet*

Esa Norresvuo berättade om Vapenvägrarförbundets arbete för att förbättra villkoren för dem som inte vill göra värnplikten. Finlands värnpliktssystem gäller bara män och de som gör värnplikten är inkallade i sex månader, medan de som gör alternativ tjänst i tolv månader. Både FN och Amnesty anser att vapenvägrare straffas för sina samvetskval, alternativ tjänst jämställs med slavarbete (längre tid, dåligt betalt, tvingande)

Vapenvägrarförbundet är medlem i War Resistance International, som bildades efter första världskriget och är också en officiell organisation, som får bidrag från finska staten.

Sedan berättade *Anni Lahtinen*, generalsekreterare i De hundras kommitté, om Fredsförbundet och vad som händer på Fredsstationen. Fredsförbundet grundades år 1907 och har alltid varit en del i den internationella fredsörelsen. Fredsförbundet ägnar sig åt intressebevakning av fredsfrågorna på flera olika plan. Den viktigaste uppgiften är att påverka finländarnas tänkesätt, både på ett personligt plan och på beslutfattarnivå i riksdagen och olika ministerier. Man visade oss ett brev från representanter för olika fredsorganisationer i Finland och Sverige till president, statsminister, utrikes- och försvarsministrarna i de två länderna, ett brev som uppmanade dem att ratificera konventionen för ett globalt förbud mot atomvapen. De Hundras Kommitté, som är medlem av Fredsförbundet, har arbetat mot kärnvapen sedan 1960-talet. Samtidigt som vi pratade om detta blev klockan 12 och vi hörde i sändningen från Oslo att årets fredspris tilldelas organisationen ICAN (International Campaign to Abolish Nuclear Weapons). Det utbröt stort jubel bland de närvarande.

Besöket avslutades med en liten frågestund, där vi bland annat undrade över Finlands inställning till Israel-Palestina-konflikten. Den finns inte på agendan just nu, men kommer kanske upp om det blir en socialdemokratisk regering. Fredsorganisationerna brukar uppmärksamma, när palestiniernas hus förstörs, men koncentrerar sig mer på vapenhandeln i Mellanöstern.

Vi frågade också om Finlands inställning till Nato och fick svaret att Finland vill ha goda kontakter med USA och Nato, men att ca 60 % av befolkningen är emot medlemskap i Nato.

Efter lunch på Kiasma, muséet för nutidskonst, begav vi oss till Lilla Parlamentet, där vi skulle träffa en socialdemokratisk politiker. Det visade sig vara *Maarit Feldt-Ranta*, en mycket inspirerande kvinna, som är vice ordförande i det socialdemokratiska partiet och riksdagsman sedan tio år tillbaka. Hon berättade att den nuvarande regeringen är passiv i internationella frågor och inte ens varit med i förhandlingarna om FN-konventionen om förbud mot kärnvapen. Socialdemokraterna är i opposition i den finska riksdagen. Maarit berättade att hon var mycket orolig för utvecklingen i konflikten mellan USA och Nordkorea och att på den och även konflikten i Ukraina diskuterar man Nato. Finland vill höra till västländerna men vara alliansfria. Folkopinionen är emot medlemskap i Nato. Finland har en pragmatisk syn på relationen till Ryssland. Det finns mycket man är kritisk mot i grannlandet, bl a problemen med mänskliga rättigheter, men man måste ändå prata med ryssarna. Under Putins tid har det inte skett några stora förändringar, men vad händer efter honom? Då kan det vara bra att Finland har relationer med landet.

Maarit var också oroad över att militärövningarna i Östersjön har ökat så mycket, t ex Aurora. Där bestämde den finska regeringen att Finland skulle delta, inte riksdagen. Det sannfinländska partiet valde nyligen en ny partiledare, vilket ledde till splittring i partiet och till att ungefär hälften av deras representanter lämnade riksdagen, men deras fem ministrar sitter kvar i regeringen.

Med anledning av demonstrationerna i Göteborg den 30 september uttryckte Maarit oro för NMR:s utveckling. Hon har följt rörelsen i tio år. Finland har liten invandring och är i mycket ett rasistiskt samhälle. Vi måste lösa konflikterna som orsakar flykten för att få ett tryggt samhälle.

Socialdemokraterna i Finland och Sverige har en bra och tät kontakt och är överens om att ej bli medlemmar i Nato. Men beslut av socialdemokraterna i Sverige avgör hur Finland ställer sig till Nato.

Luftkränkningarna är Rysslands sätt att kommunicera, visa missnöje, och även om man i Finland inte tycker om detta är man noga med att ändå ha relationer. Man måste kunna samarbeta. Maarit ansåg att Sverige, som inte har ett utbyte med Ryssland, vill kritisera och vara lite bättre.

Därefter presenterade Lars-Olof Fredsrörelsen i Kungälv och Maarit menade att fredsaktivister gör ett viktigt arbete och hoppades att vi tillsammans kan få Sveriges och Finlands regeringar att ratificera antikärnvapenavtalet. Hon trodde att utdelningen av fredspriset till ICAN kan påverka processen.

Efter gemensam fotografering tackade vi Maarit för att hon velat träffa oss och begav oss ut för att äta middag före kvällens teaterbesök.

Lördag 2017-10-07

Lördagen ägnades åt turistande i Helsingfors. Vi besökte bl. a. Tempelplatsens kyrka, Sibeliushuset, designkvarteren, salutorget, gamla saluhallen, domkyrkan och Uspenskijkatedralen samt Finlandia-huset. Efter lunch i hamnen, där vi kunde beundra de magnifika träbåtarna, återvände vi till hotellet. Där avslutade vi lördagen och vår studieresa med en liten kvällsbuffé i Åses och Märitys rum.

Kungälv oktober 2017

Märit Larsson